

<https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-06>

УДК 327 : 341.62-049.5

Інна Володимирівна Вівчар

Канд. політ. наук, доцент, Рівненського державного гуманітарного університету,
вул. Степана Бандери 12, 33028, м. Рівне

Innavivchar79@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3661-101X>

Роман Михайлович Крет

Канд. політ. наук, доцент, Рівненського державного гуманітарного університету,
вул. Степана Бандери 12, 33028, м. Рівне,

Roman.kret@rshu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6208-5837>

Оксана Миколаївна Кундеус

Канд. політ. наук, доцент, Рівненського державного гуманітарного університету,
вул. Степана Бандери 12, 33028, м. Рівне

oksana.kundeus@rshu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1162-3858>

МИРОТВОРЧІ ТА БЕЗПЕКОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Розглянуто багатосторонні інституції та їхні підходи до стабілізації та врегулювання конфліктів у глобальному масштабі. Зокрема проаналізовано основні міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Північноатлантичний альянс та Європейський Союз, а також, виокремлено їхню роль у забезпеченні міжнародної безпеки та підтримці миру. Досліджено, що ООН є центральним суб'єктом глобальної миротворчої діяльності, забезпечуючи місії з підтримання миру в конфліктних регіонах, а також працюючи над попередженням конфліктів шляхом дипломатії та санкцій. Її Рада Безпеки є ключовим елементом прийняття рішень щодо міжнародних безпекових викликів. ОБСЄ, як найбільша регіональна організація, зосереджується на врегулюванні конфліктів у Європі та Центральній Азії, використовуючи превентивну дипломатію, моніторинг виборів та місії спостереження. НАТО, будучи оборонним альянсом, спрямовує свої зусилля на колективну безпеку та стабілізацію через миротворчі місії та операції в кризових регіонах, зокрема в контексті гібридних загроз. ЄС, своєю чергою, розвиває власні механізми забезпечення безпеки через Спільну зовнішню та безпекову політику, яка спрямована на захист інтересів Європи та сприяння глобальному миру. Проаналізовано взаємодію цих організацій у сучасних міжнародних відносинах та їхню ефективність у протидії новим викликам, таким як тероризм, кіберзагрози та зміни клімату. Надано практичні рекомендації щодо вдосконалення миротворчих і безпекових механізмів для більш ефективної відповіді на сучасні виклики міжнародній стабільності та забезпечення чином миру.

Ключові слова: *міжнародні відносини, безпека, підтримання миру, врегулювання конфліктів.*

Як цитувати: Вівчар, І.В., Крет, Р.М., Кундеус, О.М. 2024. Миротворчі та безпекові механізми регулювання сучасних міжнародних відносин. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології»* 45: 46-53. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-06>

In cites: Vivchar, Inna, Kret, Roman, Kundeus Oksana. 2024. Eacekeeping and Security Mechanisms for Regulating Contemporary International Relations. *The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 45: 46-53. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-06> (in Ukrainian)

© Вівчар І.В., Крет Р.М., Кундеус О.М., 2024.

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4

Проблема ефективного застосування миротворчих та безпекових механізмів у сучасних міжнародних відносинах набуває особливої актуальності в умовах глобальних трансформацій, помітно зростання конфліктності та зміни характеру безпекових загроз. Стрімкий розвиток гібридних форм конфліктів, асиметричних викликів, тероризму, поширення зброї масового знищення, а також посилення кіберзагроз висувують нові вимоги до систем колективної безпеки та миротворчих зусиль. Існуючі механізми регулювання міжнародних відносин часто не в повній мірі реагують на ці виклики, що зумовлює необхідність перегляду теоретичних та практичних засад як міжнародних організацій, так і окремих держав у сфері підтримання миру та безпеки.

Глобальні і регіональні інститути, такі як ООН, НАТО, ЄС, стикаються з проблемами ефективного застосування наявних механізмів стримування конфліктів та забезпечення сталого миру, що вимагає вдосконалення правових, організаційних і технологічних аспектів їхньої діяльності. Постійна еволюція геополітичного середовища змушує переглядати існуючі підходи до миротворчої діяльності, зокрема щодо превентивної дипломатії, багатостороннього співробітництва та комплексної стабілізації постконфліктних територій.

Проблема полягає в тому, що сучасні механізми, незважаючи на численні спроби реформування, часто демонструють обмежену ефективність в умовах нових типів конфліктів, що зумовлює необхідність розробки нових концептуальних підходів до регулювання міжнародних відносин, адаптованих до поточних викликів безпеки.

Висвітленню питань щодо ролі сучасних безпекових механізмів присвячена низка досліджень науковців. Так, зокрема дослідженням цього питання займалися: Я.Богів, В.Клинчик, О. Пасечник, Л. Перова, О. Сенаторова та інші. Втім, в умовах сучасних конфліктів, що характеризуються складністю і багатогранністю, роль безпекових механізмів стає ще більш актуальною. Зокрема, зростаюча кількість регіональних та глобальних загроз, таких як тероризм, кібератаки, гібридні війни та інші форми насильства, вимагає від держав і міжнародних організацій розробки нових стратегій та інструментів для забезпечення стабільності та миру, що і зумовлює актуальність подальших досліджень обраної тематики.

Мета статті полягає у комплексному та всебічному дослідженні миротворчих та безпекових механізмів регулювання сучасних міжнародних відносин.

Міжнародне право є сукупністю норм і принципів, які регулюють відносини між суверенними державами та іншими суб'єктами міжнародного права. До фундаментальних засад цієї системи належать принципи державного суверенітету, невтручання у внутрішні справи без згоди відповідної держави, співробітництво з метою розв'язання конфліктів, заборона погрози силою та застосування збройної сили, захист прав людини, а також дипломатичне право й норми, закріплені в міжнародних договорах. Міжнародне право динамічно еволюціонує, адаптуючись до трансформацій у глобальному середовищі та реагуючи на нові виклики (Богів, Клинчик 2023).

У сучасному світі важливими є такі аспекти, як міжнародне гуманітарне право, яке розвивається з метою захисту цивільного населення під час збройних конфліктів, а також питання кібербезпеки та кіберконфліктів, що охоплюють регулювання кібернападів. Існують різні установи та органи, відповідальні за врегулювання конфліктів. Однією з ключових організацій є ООН, яка відіграє центральну роль у підтриманні міжнародного миру та безпеки. Міжнародна організація праці (МОП) займається вирішенням соціально-трудова конфліктів через діалог між роботодавцями та працівниками. Європейський Союз спрямовує свої зусилля на стимулювання економічної співпраці з метою запобігання конфліктам. Також ЄС робить вагомий внесок у діяльність ОБСЄ, Організації економічного співробітництва та розвитку, ООН, НАТО та Ради Європи, допомагаючи розробляти стандарти й передові практики в галузі демократичного управління сектором безпеки (Сенаторова 2018).

Сучасні миротворчі та безпекові механізми є результатом тривалої еволюції міжнародних відносин. Після Другої світової війни було створено Організацію Об'єднаних Націй, яка взяла на себе провідну роль у забезпеченні міжнародного миру і безпеки. Однак холодна війна та численні локальні конфлікти показали, що механізми ООН мають свої обмеження. Основні принципи сучасного міжнародного права є фундаментальними правовими регуляторами міжнародних відносин. Вони стали наріжним каменем сучасної системи міжнародного права. Сім ключових принципів були

закріплені у Статуті Організації Об'єднаних Націй 1945 року, а ще три додаткових принципи були внесені до Гельсінського заключного акту Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975 року. Ці принципи формують нормативну базу для забезпечення стабільності та правопорядку в міжнародних відносинах. Вони визначають його змістовну наповненість та слугують критерієм легітимності дій суб'єктів міжнародного права. Ці принципи тісно взаємопов'язані, а деякі з них суттєво доповнюють один одного. Водночас серед них не існує жодної ієрархічної підпорядкованості (Пасечник 2023).

Правовою основою для проведення міжнародних миротворчих операцій під егідою ООН є кілька ключових документів. По-перше, це Статут ООН, який регулює правові аспекти організації таких операцій. По-друге, кожна операція має свій конкретний мандат. Також важливими є міжнародні акти, що захищають права людини як у мирний, так і у воєнний час. До інших правових документів належать: Угода про статус місії (SOMA), Угода про статус збройних сил (SOFA), Конвенція 1946 року про привілеї та імунітети ООН, Конвенція 1994 року про безпеку персоналу ООН і пов'язаних з нею осіб, меморандуми про взаєморозуміння між урядами країн, які надають ресурси для місії ООН, а також Бюлетень Генерального секретаря ООН 1999 року щодо застосування міжнародного гуманітарного права до миротворчих сил. Крім того, є технічні угоди між оборонними відомствами країн-учасниць та міжнародними організаціями (Перова, 2019).

Діяльність Організації Об'єднаних Націй є складною і багатогранною, проте її основний пріоритет полягає в забезпеченні міжнародного миру та безпеки. Ключовим органом, відповідальним за реалізацію цієї мети, є Рада Безпеки ООН. Її функції включають впровадження заходів, що сприяють підтриманню миру та безпеки, проте діяльність Ради не позбавлена суттєвих проблем і недоліків. Структура та механізми ухвалення рішень у рамках Ради іноді призводять до затримок у процесах або до ухвалення неефективних заходів.

Рада Безпеки ООН має найбільшу відповідальність за реалізацію повноважень Організації, займаючи особливе місце на міжнародній арені. Це єдиний орган, наділений правом ухвалювати рішення про застосування примусових дій, включаючи використання миротворчих контингентів. Рішення,

ухвалені Радою Безпеки, поширюють свою дію навіть на держави, які не є її членами, що забезпечує підтримку загального міжнародного порядку. Важливо відзначити, що ці рішення є юридично обов'язковими і не підлягають оскарженню, що підкреслює їхнє значення та авторитет у сфері міжнародних відносин (Грицина 2024).

На сьогоднішній день у наукових колах та експертному середовищі активно обговорюються можливі напрямки реформування Ради Безпеки ООН. Серед запропонованих ініціатив можна виділити такі:

1. Прийняття рішень у Раді Безпеки виключно консенсусом усіх членів.

2. Добровільна відмова постійних членів Ради Безпеки від використання права «вето» у випадках масових злочинів, таких як геноцид, злочини проти людства та масштабні військові злочини.

3. Дозвіл накладення «вето» лише у випадку, якщо два або більше постійних членів Ради проголосували проти конкретного рішення.

4. Обмеження застосування права «вето» виключно до питань, визначених главою VII Статуту ООН, що стосуються дій щодо загрози миру, порушення миру та актів агресії.

5. Введення можливості подолання права «вето» за умов підтримки двох третин голосів складу Ради Безпеки.

6. Скасування права «вето» в цілому.

7. Обмеження використання права «вето» лише життєво важливими питаннями національної безпеки.

8. Вимога отримання згоди кількох держав перед застосуванням права «вето».

Варто зазначити, що на сьогодні не було досягнуто жодного компромісу щодо реформування механізму Ради Безпеки ООН, що підкреслює необхідність подальшої превентивної роботи для пошуку ефективних рішень у цій сфері (Киргізова, Білоусов 2024).

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) відіграє важливу роль у сучасних міжнародних відносинах, фокусуючись на забезпеченні миру і стабільності в європейському регіоні. Організація займається запобіганням конфліктів, моніторингом виборів та захистом прав людини. Вона співпрацює з іншими міжнародними структурами, такими як ООН та НАТО, для координації зусиль у сфері безпеки. Проте сучасні виклики, такі як тероризм і кібербезпека, вимагають від ОБСЄ адаптації своїх підходів. Загалом, ОБСЄ залишається важливим інструментом для сприяння мирному співіснуванню та стабільності в регіоні.

ОБСЄ надає значну увагу розвитку співпраці з іншими міжнародними структурами, науковими закладами, регіональними організаціями та неурядовими установами. Ця взаємодія розглядається як ефективний шлях до вирішення проблем, пов'язаних із запобіганням конфліктам, управлінням кризами та відновленням післяконфліктного середовища. ОБСЄ була створена на основі положень глави VIII Статуту ООН, що передбачає можливість існування «регіональних органів», тобто організацій, які мають повноваження для мирного вирішення конфліктів між державами-членами. У цьому контексті стаття VIII Статуту ООН зазначає, що регіональні угоди та організації можуть суттєво сприяти зусиллям Ради безпеки ООН у забезпеченні миру та безпеки (Peters 1996).

ОБСЄ спрямована на розв'язання конфліктів. Для досягнення цієї мети використовуються два ключові інструменти: проведення польових операцій та функціонування Центру з попередження конфліктів. На початкових стадіях конфлікту Центр виступає в ролі посередника, сприяючи діалогу між сторонами. У рамках польових операцій працівники ОБСЄ прагнуть зменшити джерела напруженості, усунути потенційні загрози, налагодити комунікацію між різними соціальними групами, моніторити розвиток ситуації та допомагати в розробці стратегій для розв'язання конфлікту. Організація активно брала участь у вирішенні конфлікту в Україні, Придністров'ї та Грузії, демонструючи свій внесок у стабілізацію регіону (Пархітько О. 2023).

Пріоритети ОБСЄ демонструють комплексний підхід до вирішення різноманітних викликів, пов'язаних зі стабільністю, безпекою та захистом прав людини в регіоні.

Правова реформа. ОБСЄ фокусується на зміцненні демократичних правових інститутів, підтримуючи ініціативи, які сприяють утвердженню верховенства права та незалежності судової системи. Це передбачає вдосконалення правових норм, трансформацію судової практики та підвищення стандартів справедливості.

Освіта в сфері прав людини. Організація прагне підвищити обізнаність про права людини та їх охорону. Це реалізується через розробку освітніх програм, тренінгів та ініціатив, що сприяють формуванню поваги до прав людини в усіх верствах суспільства.

Боротьба з організованою злочинністю, тероризмом і торгівлею людьми. ОБСЄ реалізує проекти, спрямовані на запобігання та боротьбу з цими загрозами. Це включає

створення механізмів моніторингу, підтримку правоохоронних структур у їхніх зусиллях, а також міжнародну координацію для протидії цим викликам.

Контроль за озброєннями та реформування збройних сил. Організація займається питаннями контролю над озброєннями та вдосконаленням військових структур, що забезпечує прозорість, ефективність і відповідальність у цій сфері.

Захист довкілля. ОБСЄ втілює екологічні ініціативи, зокрема проекти, що сприяють сталому використанню природних ресурсів та охороні навколишнього середовища.

Правоохоронна діяльність та безпека кордонів. Організація підтримує формування ефективних і справедливих систем правоохоронних органів, а також надає допомогу в управлінні кордонами з метою зміцнення безпеки та стабільності.

Свобода ЗМІ. ОБСЄ активно підтримує свободу преси та незалежність медіа, розглядаючи це як ключовий аспект демократичного суспільства.

Вибори. Організація сприяє проведенню вільних і чесних виборів, займаючись моніторингом виборчих процесів і підтримкою демократичних стандартів.

Належне урядування та гендерна рівність. ОБСЄ працює над покращенням управлінських практик, забезпеченням рівності та залученням жінок до процесу прийняття рішень, що сприяє розвитку інклюзивного суспільства (Організація з безпеки і співробітництва в Європі ОБСЄ).

Також, варто зосередити увагу на Північноатлантичний альянс (НАТО). НАТО відіграє важливу роль у підтриманні миру через механізми колективної оборони, що забезпечують стримування агресії. Альянс здійснює миротворчі операції, спрямовані на стабілізацію конфліктних регіонів і підтримання правопорядку. Через партнерства та міжнародну співпрацю НАТО зміцнює безпеку та стабільність, сприяючи змінам у політичних і соціальних структурах країн-партнерів. Організація також активно займається безпековою дипломатією, яка включає розв'язання конфліктів і запобігання ескалації напруженості. Адаптація до нових загроз, таких як кіберзагрози і тероризм, свідчить про гнучкість альянсу в умовах сучасного світу. НАТО – це тема, яка привертає увагу багатьох учених, які досліджують міжнародні відносини, військову стратегію та політичні аспекти колективної оборони, тому багато відомих авторів звертали увагу на НАТО у своїх працях.

Основною і незмінною місією НАТО є гарантування безпеки та свободи своїх країн-членів через використання політичних і військових інструментів. Центральним принципом діяльності Альянсу є колективна оборона, яка створює почуття єдності та солідарності серед членів. НАТО прагне забезпечити тривалий мир у Європі, заснований на спільних демократичних цінностях, таких як свобода, права людини та верховенство права. Ці цінності об'єднують союзників по обидва боки Атлантичного океану, зміцнюючи трансатлантичний зв'язок, за якого безпека Європи та Північної Америки є нерозривно пов'язаною. Принцип колективної оборони визначає, що напад на одного члена НАТО вважається нападом на всіх союзників. Це забезпечує впевненість, що жодна країна не повинна покладатися лише на власні ресурси для захисту своїх національних інтересів, оскільки підтримка Альянсу надає додаткові можливості для забезпечення безпеки. Це загальне відчуття безпеки серед членів НАТО сприяє стабільності в регіоні Євроатлантики, підвищуючи рівень довіри та співпраці між державами-членами (Мета НАТО 2024).

НАТО вважає своїм обов'язком мирне розв'язання суперечок, її основана мета полягає у гарантуванні свободи та безпеки своїх членів за допомогою політичних та військових засобів.

Європейський Союз (ЄС) також відіграє ключову роль у сучасних міжнародних відносинах, зокрема через механізми економічного впливу, безпекову політику та дипломатію. Як найбільший економічний блок, ЄС активно просуває принципи вільної торгівлі та сталого розвитку на глобальному рівні. У сфері міжнародної безпеки він сприяє стабілізації регіонів через миротворчі місії та механізми колективної оборони в рамках спільної політики безпеки та оборони. ЄС також виступає за зміцнення міжнародного права та прав людини, застосовуючи дипломатичні та санкційні інструменти для врегулювання конфліктів. Через такі підходи Європейський Союз формує стабільність у Євроатлантичному регіоні та забезпечує відповідь на глобальні виклики, як-от зміни клімату.

Європейський Союз відіграє ключову роль у підтримці держав, що зазнають негативних наслідків конфліктів і кризових ситуацій. Через Європейський механізм підтримки миру ЄС бере на себе підвищену відповідальність як глобальний гарант безпеки. Цей механізм фінансує спільні

витрати на військові місії та операції в межах Спільної політики безпеки та оборони, а також на миротворчі операції у співпраці з міжнародними партнерами, такими як Африканський Союз. Крім того, він спрямований на зміцнення обороноздатності країн-партнерів, регіональних та міжнародних організацій, і відіграє вирішальну роль у підтримці України у відповідь на російську військову агресію.

Починаючи з лютого 2022 р., з моменту повномасштабного вторгнення Росії в Україну, ЄС також вжив заходів для відновлення глобальної продовольчої безпеки шляхом активної міжнародної співпраці. Крім того, ЄС та його держави-члени залишаються провідними донорами міжнародної гуманітарної допомоги у відповідь на сирійську кризу, спрямовуючи понад 27 мільярдів євро інвестицій з 2011 року на підтримку населення Сирії та країн регіону (Європейський Союз 2024).

Концепція міжнародної безпеки та підтримання миру відображає властиве кожному народові та державі прагнення забезпечити захист у разі агресії. Вона ґрунтується на наявності гарантій з боку інших країн щодо відсутності загрози нападу, а у випадку агресії – на отриманні швидкої та ефективної підтримки з боку міжнародної спільноти для нейтралізації загрози (Frangulis, 1933).

Отже, сучасні міжнародні відносини характеризуються багатополлярністю, гібридними загрозами, включно з асиметричними конфліктами, тероризмом, кібербезпекою та екологічними ризиками. Відповідно, ефективне регулювання конфліктів та забезпечення миру потребує багаторівневого підходу, який включає дипломатичні, економічні, правові та військові механізми. Ключовими миротворчими інструментами залишаються міжнародні організації, такі як ООН, ОБСЄ, НАТО та ЄС, а також регіональні альянси та двосторонні угоди, які сприяють запобіганню конфліктам через діалог, санкції, посередництво та миротворчі операції.

Миротворчі операції також стикаються з викликами адаптації до зміни характеру конфліктів, які все більше мають внутрішньо-державний характер або ведуться за участю недержавних акторів. Таким чином, виникає потреба в інноваційних підходах, таких як цивільно-військові співпраці, залучення локальних громад, зміцнення інституцій держав та боротьба з корупцією для тривалого врегулювання конфліктів.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері включають:

- аналіз ефективності гібридних миротворчих місій;
- дослідження ролі кібербезпеки в контексті міжнародної безпеки;
- аналіз динаміки нових типів загроз;
- дослідження ефективності санкцій як безпекового механізму.

Таким чином, сучасні миротворчі та безпекові механізми вимагають постійного розвитку і адаптації до нових умов глобальної взаємодії. Подальші наукові дослідження сприятимуть розробці нових підходів і методів, які зможуть ефективно реагувати на нові виклики міжнародної безпеки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Богів, Я., Клинич, В. 2023. Роль міжнародного права у регулюванні конфліктів та забезпеченні миру. *Сучасний конституціоналізм та євроінтеграційні процеси в Україні: Зб. м-лів учасників П'ятої міжнар наук.-практ. конф.* Львів: ПП «Видавництво «БОНА»: 152–155. URL.: <https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/18768/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Сенаторова, О. В. 2018. Права людини і збройні конфлікти: Навч. посібник. Київ: Вид-во «ФОП Голембовська О.О.». 208 с. URL.: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_6_copy.pdf
3. Пасечник, О. В. 2023. Окремі тенденції моделювання архітектури сучасних міжнародних відносин. *Актуальні проблеми держави і права: Зб наук праць.* Одеса: Видавн. дім «Гельветика»: 129–136. URL.: http://www.apdp.in.ua/v97/97_2023.pdf
4. Перова, Л. В. 2019. Проблеми міжнародно-правового регулювання миротворчих операцій ООН. *Держава та регіони. Серія: Право* 4(66): 186–191.
5. Грицина, К. В. 2024. Реформа права вето в Раді Безпеки Організації об'єднаних націй:101–104. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/9751/1/Gricina.pdf>.
6. Киргізова, В. С., Білоусов, Є. М. 2024. Особливості реформування ради безпеки ООН (постановка проблеми). *Наукові перспективи*, 5 (47): 1190–1197 URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-1190-1197](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-1190-1197)
7. Peters, Ingo. 1996. *New Security Challenges: the adaptation of international institutions.* Lit Verlag. St. Martin's Press, New Yourk: 98–99 URL.: https://www.polsoz.fu-berlin.de/en/polwiss/forschung/international/atas/publikationen/3_forschungsberichte/Band_21/index.html
8. Пархитько, О. 2023. ОБСЄ – потужна організація чи черговий майданчик для вираження занепокоєння. *Інтент.: Суспільно-політичне видання.: Регіональна мережа якісної журналістики.* URL: <https://intent.press/publications/world/2023/chi-ye-meta-v-obsye/>
9. Організація з безпеки і співробітництва в Європі ОБСЄ. 2024. *Соціальна країна.* URL: <https://welfare.green/docs/tips-guides/donori-ta-finansovi-organizacii/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobitnictva-v-ehvropi-obseh/>
10. Мета НАТО. 2024. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_68144.htm#:~:text=%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D1%96%20%D0%BD%D0%B5%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%9D%D0%90%D0%A2%D0%9E.%D1%83%D1%81%D1%96%D1%85%20%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B7%2C%20%D0%B7%20%D1%83%D1%81%D1%96%D1%85%20%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BC%D0%BA%D1%96%D0%B2.
11. Європейський Союз. Що це таке і що він робить. 2024. *Європейська комісія.* URL: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-what-it-is/en/>
12. Frangulis, A. F. 1933. *Dictionnaire Diplomatique.* Paris: Academie Diplomatique Internationale, vol.2

Стаття надійшла до редакції 26.04.2024

Стаття рекомендована до друку 3.06.2024.

Inna Vivchar

PhD in Political Science, associate Professor of the Department of International Relations and Political Science of Rivne State University of Humanities, Rivne, Ukraine; 12, Stepana Bandery Street
Innavivchar79@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3661-101X>

Roman Kret

PhD in Political Science, associate Professor of the Department of International Relations and Political Science of Rivne State University of Humanities, Rivne, Ukraine; 12, Stepana Bandery Street
Roman.kret@rshu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6208-5837>

Oksana Kundeus

PhD in Political Science, associate Professor of the Department of International Relations and Political Science of Rivne State University of Humanities, Rivne, Ukraine; 12, Stepana Bandery Street
oksana.kundeus@rshu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1162-3858>

EACEKEEPING AND SECURITY MECHANISMS FOR REGULATING CONTEMPORARY INTERNATIONAL RELATIONS

The article explores multilateral institutions and their approaches to stabilizing and resolving conflicts on a global scale. In particular, the author analyzes the key international organizations, such as the United Nations, the Organization for Security and Co-operation in Europe, the North Atlantic Treaty Organization, and the European Union, highlighting their roles in ensuring international security and maintaining peace. The research shows that the UN serves as a central actor in global peacekeeping activities, conducting peacekeeping missions in conflict regions and working on conflict prevention through diplomacy and sanctions. Its Security Council is a key decision-making body in addressing international security challenges. The OSCE, as the largest regional organization, focuses on conflict resolution in Europe and Central Asia, utilizing preventive diplomacy, election monitoring, and observation missions. NATO, as a defense alliance, directs its efforts toward collective security and stabilization through peacekeeping missions and operations in crisis regions, particularly in the context of hybrid threats. The EU, in turn, develops its own security mechanisms through the Common Foreign and Security Policy, aimed at protecting Europe's interests and promoting global peace. The article examines the interaction of these organizations in contemporary international relations and their effectiveness in responding to new challenges such as terrorism, cyber threats, and climate change. The author also provides practical recommendations for improving peacekeeping and security mechanisms to more effectively address modern challenges to international stability and ensure lasting peace.

Keywords: *international relations, security, peacekeeping, conflict resolution.*

REFERENCES

- Bohiv, Y., Klynchyk, V. 2023. The Role of International Law in Conflict Regulation and Peacekeeping. *Modern Constitutionalism and Euro-Integration Processes in Ukraine* : Collection of materials from participants of the Fifth International Scientific-Practical Conference). Lviv: Publishing House «BONA»: 152–155 URL.: <https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/18768/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (in Ukrainian).
- Senatorova, O. V. 2018. Human Rights and Armed Conflicts: Textbook. Kyiv: Publishing House «FOP Holembovska O. O., 208 p. URL.: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_6_copy.pdf (in Ukrainian).
- Pasechnik, O. V. 2023. Certain Trends in Modeling the Architecture of Modern International Relations. *Actual Problems of State and Law*. Collection of scientific works. Odesa: "Helvetika" Publishing House: 129–136 URL.: http://www.apdp.in.ua/v97/97_2023.pdf (in Ukrainian).
- Perova, L. V. 2019. Problems of International Legal Regulation of UN Peacekeeping Operations. *State and Regions. Series: Law* 4 (66): 186–191 (in Ukrainian).
- Hrytsyna, K. V. Reform of the Veto Power in the UN Security Council: 101–104. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/9751/1/Gricina.pdf> (in Ukrainian).
- Kyrhzyova, V. S., Bilousov, Y. M. 2024. Features of Reforming the UN Security Council (Problem Statement). *Scientific Prospects*, 5 (47): 1190–1197 [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-1190-1197](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-1190-1197) (in Ukrainian).
- Peters, I. 1996. New Security Challenges: the Adaptation of International Institutions. Lit Verlag. St. Martin's Press, New York: 98–99 URL. https://www.polsoz.fu-berlin.de/en/polwiss/forschung/international/atasp/publikationen/3_forschungsberichte/Band_21/index.html.
- Parkhitko, O. 2023. OSCE – A Powerful Organization or Just a Platform for Expressing Concerns. *Intent: Socio-Political Publication: Regional Network of Quality Journalism*. URL: <https://intent.press/publications/world/2023/chi-ye-meta-v-obsye/> (in Ukrainian).